INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Delegatura w Kielcach

ZAPROSZENIE



Władysław Franaś

Władysław Franaś to najmłodszy żołnierz Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, a jednocześnie jeden z najważniejszych symboli legionowych tradycji Kielc i regionu. Urodził się 23 lutego 1900 r. w Dąbrowie Górniczej. Bardzo wcześnie związał swoje życie ze służbą w Legionach. Podczas rekrutacji zataił prawdziwy, dziecięcy wiek z obawy przed nieprzyjęciem do wojska. Po dołączeniu do legionowych szeregów pełnił służbę w 2 i 4 pułku piechoty. Był jednym z internowanych w obozie w Szczypiornie.

Po kryzysie przysięgowym, od listopada 1918 r. ponownie służył w szeregach 4 pułku piechoty. Uczestniczył w wojnie z bolszewikami. Walczył m.in. o Mińsk w 1919 r. oraz nad Berezyną w 1920 r. Po zakończeniu wojny kontynuował służbę w Wojsku Polskim. W maju 1926 r. pozostał wiernym stronnikiem Marszałka. W 1938 r. przez wojskowe komisje lekarskie został uznany za inwalidę wojennego i jako weteran pracował w urzędzie pocztowym w Kielcach. W czasie okupacji niemieckiej ukrywał się. Trudne warunki życia w okupowanej Polsce nakładające się na skutki obrażeń odniesionych w czasie wojen oraz znaczne pogorszenie stanu zdrowia przyczyniły się do Jego przedwczesnej śmierci. Odszedł 22 lipca 1945 r. Spoczywa w grobowcu rodzinnym znajdującym się na Cmentarzu Nowym w Kielcach.

W 2018 r. w uznaniu życiowej postawy Władysława kieleccy radni zdecydowali o nadaniu Jego imienia ulicy znajdującej się w centrum miasta. Przebiega ona w miejscu pełnym legionowej symboliki, w bliskości miejsc związanych z pamięcią o Marszałku.

W przeddzień Narodowego Święta Niepodległości do Archiwum Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach trafia niezwykle cenna kolekcja materiałów i dokumentów związanych z życiem i służbą Władysława Franasia oraz losami członków Jego najbliższej rodziny. Przez lata zbiorem tym opiekowali się krewni. Dzięki nim słynna w Kielcach „walizka legionisty" przetrwała kolejne miesiące, lata, dekady...

10 listopada 2026 r. do grona opiekunów pamięci o „najmłodszym legioniście" dołączy Instytut Pamięci Narodowej.

dr Robert Piwko
Naczelnik Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej
w Kielcach

zaprasza na obchody

Narodowego Święta Niepodległości

połączone z wręczeniem

Medali Reipublicae Memoriae Meritum

oraz przekazaniem spuścizny

śp. Władysława Franasia

do Archiwum Delegatury
Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach

10 listopada 2026 r. (wtorek), godz. 12:00

Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach
al. Na Stadion 1

Program uroczystości:

- wręczenie Medali Reipublicae Memoriae Meritum
- przedstawienie spuścizny archiwalnej Władysława Franasia
- akt oficjalnego przekazania zbioru śp. Władysława Franasia do zasobu archiwalnego Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach przez Panie Annę Franaś-Nogajczyk i Joannę Snopek
- przemówienie przedstawiciela rodziny Darczyńców
- wystąpienie dr. Mateusza Szpytmy – Zastępcy Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej
- występ uczniów z Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. Ludomira Różyckiego w Kielcach
- zakończenie spotkania